การวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ : แนวคิดและกระบวนการปฏิบัติการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

WA20
.5
ป415ก
2566
ฉ.1
การวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ: แ
หองสมุด วพบ.สุรินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ลีระพันธ์

สารบัญ

หน้า

คำนำ ก

สารบัญแผนภูมิ ข

สารบัญตาราง ค

ตอนที่ 1 : ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย

บทที่ 1 ความเข้าใจพื้นฐานการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 1

1. ความหมายการวิจัย 1

1.1 การวิจัยหมายถึงอะไร 1

1.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการหมายถึงอะไร 4

2. ความสำคัญและคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 5

2.1 ความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 5

2.2 ผลลัพธ์ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 6

2.3 ประเด็นการพัฒนาคนและสังคมด้านสุขภาพ 7

3. ชนิดย่อยๆ ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 10

3.1 การวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยมืออาชีพ (Professional Action research หรือ Action Research หรือ PAR1 หรือ AR) 10

3.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participatory Action Research หรือ PAR หรือ PAR2) 11

3.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยประชาชน (People Action Research หรือ PAR3) 12

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชื่อและความหมายอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน 14

4.1 การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) 14

4.2 การวิจัยปฏิบัติการ (Operation Research) 16

5. บทสรุป 17

บทที่ 2 แนวคิดและหลักการการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา 18

1. แนวคิดและหลักการจัดแบ่งการวิจัยเป็นสองประเภท 18

1.1 ที่มาของแนวความคิด 18

1.2 ประโยชน์ของการแบ่งการวิจัยเป็น 2 ประเภท 19

1.3 ความสับสนของสังคมต่อการวิจัยเพื่อเข้าใจปัญหา 20

สารบัญ

หน้า

2. แนวคิดและหลักการของการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา 21

2.1 ชนิดของการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหา 21

2.2 แนวคิดและกระบวนการการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหา 23

3. หลักปฏิบัติของการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา 24

3.1 หลักการการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหา 24

3.2 วิธีปฏิบัติของการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหา 25

4. ความเข้าใจแต่ละชนิดของการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา 27

4.1 การวิจัยเชิงทดลอง 27

4.2 การวิจัยเชิงกึ่งทดลอง 31

4.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ 34

5. บทสรุป 34

บทที่ 3 แนวคิดและกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 35

1. การกำหนดปัญหาวิจัยของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 35

1.1 กระบวนการกำหนดปัญหาวิจัยเป็นอย่างไร 35

1.2 การทบทวนวรรณกรรมเพื่อกำหนดปัญหาวิจัยเป็นอย่างไร 36

1.3 การนำเสนอประเด็นปัญหาวิจัยในรายงานการวิจัย 43

2. การกำหนดระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 44

3. ความรู้ทางวิชาการที่ใช้ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 46

3.1 หลักวิชาการที่เป็นเนื้อหา 46

3.2 หลักวิชาการที่เป็นเครื่องมือ 46

4. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบอื่นๆ 46

5. บทสรุป 49

ตอนที่ 2 : การบูรณาการปัญหาวิจัยและระเบียบวิธีวิจัยของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

บทที่ 4 ขั้นตอนที่ 1 : การทำความเข้าใจปัญหาเพื่อการพัฒนา 50

1. กลุ่มเป้าหมายพัฒนาและพื้นที่วิจัย 50

1.1 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายพัฒนาและพื้นที่วิจัย 50

1.2 การวิจัยเชิงปฏิบัติการควรมีกลุ่มควบคุมหรือไม่ 54

1.3 ข้อสรุป 56

สารบัญ

หน้า

2. การทำความเข้าใจปัญหา 56

2.1 ประเด็นความเข้าใจปัญหา 56

2.2 วิธีการทำความเข้าใจปัญหา 60

3. การเขียนกระบวนการทำความเข้าใจปัญหา 63

3.1 ประเด็นและวิธีการเขียนการทำความเข้าใจปัญหา 63

3.2 การเก็บข้อมูลที่จำเป็นก่อนเริ่มปฏิบัติการพัฒนา 65

3.3 ข้อสรุป 66

4. ประเด็นการเขียนขั้นตอนที่ 1 ในบทที่ 3 ของรายงานการวิจัย 67

5. บทสรุป 68

บทที่ 5 ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดรูปแบบพัฒนาและแผนปฏิบัติการ 69

1. การกำหนดรูปแบบพัฒนา 69

1.1 ความหมายของรูปแบบพัฒนา 69

1.2 หลักและข้อยึดถือการกำหนดรูปแบบพัฒนา 70

1.3 สภาพปัญหาเพื่อกำหนดรูปแบบพัฒนา 72

1.4 แนวทางการกำหนดรูปแบบพัฒนา 73

1.5 ตัวอย่างกลยุทธ์ที่สำคัญ 75

1.6 ตัวอย่างกิจกรรมการพัฒนาที่สำคัญ 79

17 ตัวอย่างการกำหนดรูปแบบพัฒนา 81

1.8 การตรวจสอบรูปแบบพัฒนา 84

2. การกำหนดแผนปฏิบัติการ 85

2.1 ความหมายของแผนปฏิบัติการ 85

2.2 กระบวนการกำหนดแผนปฏิบัติการ 86

3. การคืนข้อมูลสู่ชุมชนที่เป็นพื้นที่วิจัย 94

4. การเขียนเชิงสรุปของรูปแบบพัฒนาและแผนปฏิบัติการ 94

4.1 ข้อสรุปกระบวนการกำหนดรูปแบบพัฒนาและแผนปฏิบัติการ 94

4.2 ประเด็นการเขียนขั้นตอนที่ 2 ในบทที่ 3 ของรายงานการวิจัย 95

5. บทสรุป 96

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 6 ขั้นตอนที่ 3 : การปฏิบัติการตามแผน	98
1. การบริหารจัดการโครงการแบบมีส่วนร่วม	98
1.1 เหตุผลและเงื่อนไขที่ทีมงานชุมชนควรเป็นผู้บริหารโครงการพัฒนา	98
1.2 การจัดตั้งทีมงานชุมชนและการบริหารจัดการโครงการ	99
2. การประเมินกระบวนการ	101
2.1 ความหมายและความสำคัญของการประเมินผลโครงการ	101
2.2 แนวคิดและวิธีการประเมินกระบวนการ	103
3. การจัดเวทีการประชุมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	106
3.1 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมคืออะไร	106
3.2 จัดเวที PL ได้อย่างไร	106
4. ประเด็นการเขียนขั้นตอนที่ 3 ในบทที่ 3 ของรายงานการวิจัย	107
5. บทสรุป	108
บทที่ 7 ขั้นตอนที่ 4 : การประเมินผลลัพธ์และการคืนข้อมูล	109
1. การประเมินผลลัพธ์	109
1.1 ความหมายและความสำคัญ	109
1.2 แนวคิดการกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์	109
1.3 ระเบียบวิธีการประเมินผลลัพธ์	110
2. การคืนข้อมูลสู่ชุมชนที่เป็นพื้นที่วิจัย	114
2.1 เป้าหมายการคืนข้อมูล	114
2.2 วิธีการคืนข้อมูล	115
3. ข้อสรุปกระบวนการประเมินผลลัพธ์	117
4. ประเด็นการเขียนขั้นตอนที่ 4 ในบทที่ 3 ของรายงานการวิจัย	119
5. บทสรุป	119

สารบัญ

หน้า

ตอนที่ 3 : ผลการพัฒนา ความคิดเห็นเชิงวิชาการ และข้อสรุปที่เป็นภาพรวม

บทที่ 8 ผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 121

1. ผลการวิจัย 121

1.1 ประเด็นที่แสดงถึงความสำเร็จของโครงการพัฒนา 121

1.2 ประเด็นที่ควรเสนอเป็นผลการวิจัยในรายงานการวิจัย 121

1.3 วิธีการนำเสนอผลการวิจัยในรายงานการวิจัย 122

2. การอภิปรายผล 130

2.1 ความหมายและความสำคัญของการอภิปรายผล 130

2.2 แนวทางการเขียนการอภิปรายผล 132

2.3 ประเด็นที่ควรอภิปรายผลของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 133

3. ข้อเสนอแนะ 135

3.1 การใช้ประโยชน์โดยตรงจากผลการวิจัย 135

3.2 การใช้ประโยชน์ทางวิชาการ 135

3.3 การใช้ประโยชน์ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ 136

4. บทสรุป 136

บทที่ 9 บทส่งท้าย 137

1. ความเข้าใจพื้นฐานเรื่องการวิจัย 137

1.1 ความหมายการวิจัย 137

1.2 องค์ประกอบการวิจัย 137

1.3 ประเภทการวิจัย 138

1.4 ความสำคัญของการวิจัย 138

1.5 จริยธรรมการวิจัย 138

2. การกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย 139

2.1 ประเด็นปัญหาวิจัยหรือหัวข้อวิจัยได้มาอย่างไร 139

2.2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 139

2.3 คำถามวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย 140

2.4 กรอบความคิดการวิจัย 140

2.5 คำจำกัดความปฏิบัติการ 141

สารบัญ

	หน้า
3. การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย	141
3.1 ความหมายและความสำคัญ	141
3.2 การวิจัยเพื่อเข้าใจปัญหา	142
3.3 การวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา	144
4. ผลการวิจัย	146
4.1 ความหมายและความสำคัญ	146
4.2 การวิจัยเชิงปริมาณ	146
4.3 การวิจัยเชิงคุณภาพ	147
4.4 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	147
5. การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	147
5.1 ความหมายและความสำคัญ	147
5.2 แนวคิดและเทคนิคการเขียน	148
6. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	149
6.1 ความหมายและความสำคัญ	149
6.2 การวิจัยเพื่อเข้าใจปัญหา	149
6.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	149
7. บทสรุปบทส่งท้าย	150
7.1 ความพร้อมของนักวิจัย	150
7.2 ประเด็นปัญหาวิจัยที่ทำต้องได้ประโยชน์และคุ้มค่า	150
7.3 ระเบียบวิธีวิจัยมีความถูกต้องและเหมาะสม	150
7.4 ผลวิจัยที่มีความถูกต้องและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม	151
7.5 การแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการต่อคุณค่าและประโยชน์ของผลการวิจัย	151
7.6 กระบวนการวิจัยทุกขั้นตอนต้องปฏิบัติการตามหลักจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัด	151
บรรณานุกรม	152
ประวัติโดยสังเขปของผู้เขียน	153